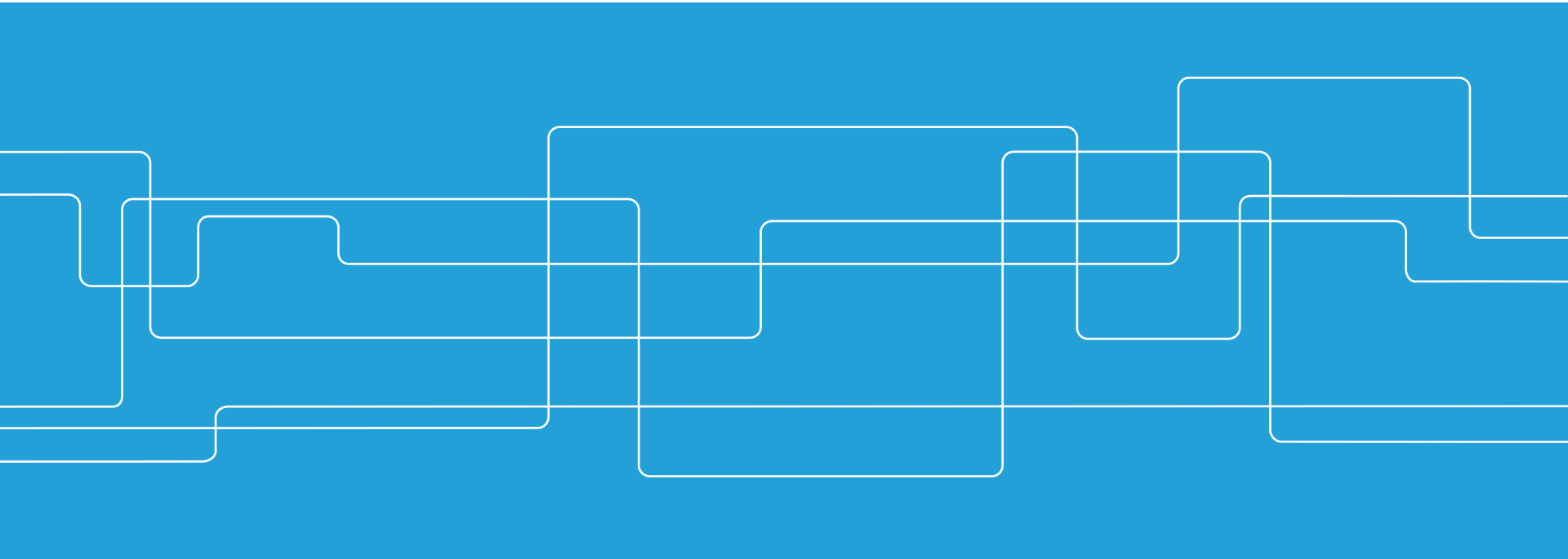

Teoretiska målgrupper för hållbara tillgänglighetsinnovationer

Greger Henriksson, KTH, & Gunilla Björklund, VTI

Ett delprojekt i Mistra SAMS

Sustainable Accessibility and Mobility Services

Programmet fokuserar på fyra kluster av tillgänglighetstjänster:

Un-travel

- E-handel/hemleveranser
- Kooperativa distansarbetskontor
- Samarbets- och mötesformer på distans

New Scheduled transport services

- Dynamisk styrning av motoriserad trafik i realtid
- Nya reseplanerartjänster

Self-organized services

- Skjutsgrupper/samåkning
- Kooperativa fordonspooler

On-demand services

- "Free-floating" fordonspooler
- Multimodala res- och betala-tjänster

Syfte

Att kategorisera användargrupper på ett sätt som är användbart för att förstå användargruppernas behov och potentiella användning av innovativa tillgänglighetstjänster.

Fokus på storstadsinvånare (Stockholms län) förändringsbenägenhet gällande resvanor.

Användbara kategoriseringar? Efter...

- ...olika typer av resvanor
- ...förändringssituation (som livshändelse)
- ...förändringsbenägenhet som personlighetsdrag
- ...ärende
- ...övriga dimensioner
 - social rättvisa
 - geografiskt område

Vanebilister:

- 1-2 egna bilar per hushåll
- bilen används dagligen

Blandbrukare MED tillgång till BIL:

- regelbunden tillgång till bil i hushåll
- vanligen kollektiv- och/eller cykel-pendling till arbete
- bilkörning för fritid, inköp och semesterresor inom landet

Vanecyklister/vanekollektivresenärer med KOLLEKTIVA och AKTIVA färdmedel:

- kollektivtrafik, gång och/eller cykel för pendling, fritid och inköp
- tar hjälp av bekanta eller beställer hemtransport av varor
- tåg, buss och flyg för semesterresor, eller samåkning med andra som har bil (hyrbil förekommer)

Förändringsbenägenhet

- Olika grupper eller individer är olika långt ifrån en förändring.
- Förändring (som livshändelse)
 - Förändring i livssituation/faser i livet kan göra det lättare att genomföra en förändring även i resvanor, t.ex. vid familjebildning, flytt, byte av jobb etc.
- Förändringsbenägenhet (som personlighet)
 - Vissa personlighetstyper har lättare för förändringar.

Ärende

Syftet med resan påverkar om den är lättare eller svårare att förändra eller om den går att ersätta på annat sätt. Vi fokuserar på:

- Arbetspendling (31%)
- Inköp (16%)
- Aktiviteter (nöje/fritid, hälsa på släkt och vänner, skjutsa) (32%)*

*Ärendefördelning – genomsnitt för veckan, resor till/från och inom länet.

Källa: Trafikförvaltningen. (2016). Resvanor i Stockholms län 2015. Rapport 2016-04-19. Stockholms läns landsting.

Social rättvisa

- Det finns även grupper av användare vilkas förändring kanske inte gör så stort miljöavtryck men vilkas behov och begränsningar är viktiga att ta hänsyn till ur social rättvisesynpunkt.
- Genom de innovativa tjänsterna kan fördelningen av tillgänglighet bli mer rättvis så att vissa grupper får förbättrad tillgänglighet t.ex. genom omfördelning av resurser.

Geografiskt område*

- Lokala resor (resor som har både start och mål inom den egna kommunen)
- Resor till/från Stockholms innerstad
- Tvärresande (mellan kommuner inom samma länshalva)
- Genomresor (resor som sker mellan länshalvorna men som inte har start eller mål Stockholms innerstad)
- Interregionala resor (över länsgränsen)
- Resor med mål i länet

Stor eller liten förändring?

En förändring med hjälp av innovativa tjänster kan ge olika stor effekt beroende på gruppens storlek och resvanornas miljöavtryck.

- En stor grupp som ändrar resvanorna i stor utsträckning.
- En stor grupp som ändrar sina vanor i liten utsträckning.
- En liten grupp (med stort miljöavtryck av sina resvanor) som ändrar sina resvanor i stor utsträckning.
- En liten grupp som ändrar sina resvanor i liten utsträckning ➡ inte så intressant just nu.

Tillgänglighetsinnovationer:

Un-travel: t.ex. Kooperativa distansarbetskontor

Self-organized services: t.ex. Skjutsgrupper/samåkning

On-demand services: t.ex. "Free-floating" elcykel- och bilpooler

New Scheduled transport services: t.ex. Offentlig, dynamisk styrning av motoriserad trafik i realtid

Grupp-kategorier efter ...

Resvana
Ärende
Livshändelse
Förändrings-
benägenhet

Rättvisa
Geografi

	Storlek på förändring	
Gruppens storlek	Stor	Liten
Stor	Resvana (vanebilister) + On-demand services: Alla använder fordonspooler (inga egna bilar)	Livshändelse (blir förälder) + Un-travel: Småbarnsförälder jobbar på distanskontor en dag i veckan
Liten	Resvana + On-demand service: Stor andel blandbrukare använder Multimodala res- och betaltjänster	

Tillgänglighetsinnovationer:

Un-travel: t.ex. Kooperativa distansarbetskontor

Self-organized services: t.ex. Skjutsgrupper/samåkning

On-demand services: t.ex. "Free-floating" elcykel- och bilpooler

New Scheduled transport services: t.ex. Offentlig, dynamisk styrning av motoriserad trafik i realtid

Grupp kategorier efter ...

Resvana
Ärende
Livshändelse
Förändrings-
benägenhet

Rättvisa
Geografi

	Storlek på förändring	
Gruppens storlek	Stor	Liten
Stor	Förändringsbenägenhet (stor) + Un-travel: Alla icke platsbundna arbeten sker huvudsakligen i distansarbetskontor	Ärende (arbete) + New Scheduled transport services: Pendlare som sprider ut sin arbetspendling i tid.
Liten	Livshändelse (byter bostad) + Self-organized services: Går med i en skjutsgrupp.	

Slutligen...

Är våra grupp kategoriseringar användbara?

Finns fler kategoriseringar (för att komma åt förändring hos befolkning i samband med spridning av innovativa tillgänglighetstjänster)?

- Olika typer av resvanor
- Förändringssituation (som livshändelse)
- Förändringsbenägenhet som personlighetsdrag
- Ärende
- Övriga dimensioner
 - social rättvisa
 - geografiskt område
- ???

Tack!

greger.henriksson@abe.kth.se

gunilla.bjorklund@vti.se